Maandag, 17 Mei 1943

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

60ste Jaargang, No. 8903

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Adm.: Tel., 1550. Redactie Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Eiland Bonaire:
M. L. BOOI. Breedestraat, Kralendijk.

Bommen, steeds meer bommen.

Berlijn tweemaal aangevallen; Ruhrgebied en Rijnland bestookt.

VERNIELING VAN DAMMEN DOOR DE RAF VEROORZAAKT GROTE OVERSTROMINGEN IN DUITSLAND.

Rome's luchtbasis gebombardeerd.

BRITSE KERKKLOKKEN LUIDEN.

De klokken van de grote cathedraals en de kleinste parochiekerken in Groot Britannië luidden Zondag ter viering van de overwinning in Tunis. Speciale gebeden van dankzegging werden in de kerken gezegd. Daarna vonden parades en demonstraties van de Burgerwacht plaats (Londen, (AP) 16.5).

VON ARNIM IN ENGELAND AANGEKOMEN.

Kolonel Generaal Jürgen von Arnim, de gevangen Duitse Opperbevelhebber van de verslagen asstrijdkrachten in Tunis, is per vliegtuig in Groot Brittannië aangekomen (Londen, (AP) 16.5).

AANVAL OP BERLIJN EN ANDERE PLAATSEN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit: „In de afgelopen nacht vielen vliegtuigen van het Gevechtscommando, gevechtsbommenwerpers inbegrepen, de spoorlijnen en andere objecten in Noord-Frankrijk en de Lagere Landen aan. Mosquito's van het Bommenwerperscommando wierpen bommen op objecten in Berlijn. Andere gevechtsbommenwerpers vielen de vijandelijke scheepvaart nabij de Franse kust aan en een bevoorradingsschip werd getroffen. Geen onzer vliegtuigen wordt vermist."

Naar vermeld wordt, hebben vliegtuigen van het Kustcommando een tanker van de as getorpedeerd en een bevoorradingsschip met bommen getroffen in een aanval op vijandelijke schepen onder de Noorse kust (Londen, (AP) 16.5).

VOORTZETTING LUCHT-OFFENSIEF OP DUITSLAND.

Britse bommenwerpers troffen Berlijn opnieuw in de afgelopen nacht in een uitgebreide onderneming tegen objecten in het Ruhrgebied en het Rijnland. De objecten, welke in het Reich werden aangevallen, werden niet speciaal genoemd. Gelijktijdig voerden vliegtuigen van het Gevechtscommando uitgebreide vluchten uit boven bezet gebied. Het communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart luidt als volgt: „In de afgelopen nacht vielen vliegtuigen van het Bommenwerperscommando het Ruhrgebied, het Rijnland en Berlijn aan. Er werden ook mijnen gelegd in vijandelijke wateren. Vliegtuigen van het Gevechtscommando voerden uitgebreide verrichtingen uit boven het vijandelijk bezet gebied. 9 Bommenwerpers en 1 gevechtsvliegtuig worden vermist."

Het donderend Geallieerde luchtoffensief werd heden overdag voortgezet en naar vermeld wordt zijn 5 vijandelijke vliegtuigen vernield bij aanvallen, die hedenmorgen op het vasteland werden uitgevoerd. De doelen van deze aanvallen werden niet ogenblikkelijk bekendgemaakt.

In de afgelopen nacht werd de hoofdaanval blijkbaar gedaan op Duitslands oorlogsfabrieken en de aanval op Berlijn was waarschijnlijk licht. Het is de tweede achtereenvolgende nacht, dat de nazie-hoofdstad gebombardeerd werd en de derde maal sedert Donderdagnacht. De zendingen van de afgelopen nacht vonden klaarblijkelijk plaats over een uitgestrekt gebied en omvatten geen geconcentreerde aanval van de Royal Airforce, waarbij honderden bommen op een stad worden geworpen in minder dan een uur (Londen, (AP) 17.5).

GEALLIEERDE VLIEGTUIGEN BOVEN ROME.

De radio van Rome deelde mede, dat volgens het Italiaanse communiqué Geallieerde vliegtuigen in de afgelopen nacht over Rome vlogen. Het bulletin zeide, dat het gebied van Ostia in de nacht werd gebombardeerd door Geallieerde toestellen, waardoor schade en ongevallen werden veroorzaakt. Ostia is het vliegveld van Rome op ongeveer 25 kilometer van de Italiaanse hoofdstad. Het communiqué beweerde ook, dat de Algerijnse havens met goed resultaat werden gebombardeerd door Italiaanse en Duitse formaties (Londen, (AP) 17.5).

OVERSTROMING IN DUITSLAND.

De Duitse radio deelde mede, dat volgens het communiqué vliegtuigen van de Royal Airforce in de afgelopen nacht twee dammen in Duitsland vernielden. Hierdoor ontstonden overstromingen, tengevolge waarvan talrijke slachtoffers onder de bevolking veroorzaakt werden (Londen, (AP) 17.5).

DAMMEN VAN DE RUHR EN EDER DOORGEBROKEN.

Britse bommenwerpers vielen Berlijn, de omstreken van Rome, het Ruhrgebied en het Rijnland in de afgelopen nacht aan en vernielden de twee grootste dammen in Duitsland, waardoor de valleien van de Ruhr en de Eder door reusachtige golven onder water gezet werden.

De Britse Minister van Luchtvaart Sir Archibald Sinclair, deelde mede, dat de muren van de Mohne en Eder dammen gebroken werden. Voorts zeide hij, dat een van deze dammen 134 millioen ton water tegenhield en de andere 202 millioen ton.

Door hun vernieling is een ernstige slag toegebracht aan de industrie van Duitsland. De Duitsers maakten zelf melding van de overstroming en spraken van hevige verliezen onder de burgerbevolking. Sinclairs onthulling werd gedaan in een rede ter gelegenheid van de voering van de Noorse onafhankelijkheidsdag in de Albert Hall te Londen. Sinclairs verklaarde: „De onderneming was uiterst moeilijk en gewaagd. Acht grote Lancasters met hun kostbare bemanning gingen erbij verloren, doch Commandant Gibson, die de vliegtuigen aanvoerde, zette de aanval door tegen de krachtige defensies en niettegenstaande het gevaar. De aanval was een slag voor de overwinning der Geallieerden en daarom voor de vrijheid en onafhankelijkheid van Noorwegen" (Londen, (AP) 17.5).

VLUCHTELINGEN NAAR ROME.

De radio van Moskou zeide in een bericht van Tass uit Genua, dat de bevolking van Zuid-Italië, vooral van Napels, naar Rome stroomt uit vrees voor bombardementen. Men zeide, dat er binnen twee weken meer dan 300.000 vluchtelingen arriveerden. De militie zou rond de hoofdstad gestationneer zijn om de vloed te stuiten. De réfugié's, die na 1 April arriveerden, zullen worden teruggezonden. (Londen, (AP) 16.5).

GERUCHTEN IN ITALIË.

In uitzendingen, die door het Britse Ministerie van Voorlichting werden opgevangen, zeiden de radio's van Marokko en Algiers: ‚Behalve de geruchten omtrent een aanstaande invasie, die in Italië de ronde doen is er in Rome het sensationele gerucht, dat de Koning afstand zal doen van de troon ten gunste van de Prins van Piedmont (Umberto) Londen, (AP) 16.5).

NOORSE ONAFHANKELIJKHEIDSDAG.

Meer dan 3000 Vrije Noren, ook Koning Haakon en de leden van het Noorse cabinet, woonden een dienst bij in de St. Pauls cathedraal ter gelegenheid van de Noorse onafhankelijkheidsdag, die voor de vierde maal in oorlogstijd werd herdacht. Enkele mannen, die uit Noorwegen ontsnapten, verschenen in de klederen, waarmede zij over de Noordzee kwamen (Londen, (AP) 17.5).

REDE VAN VICE PRESIDENT WALLACE.

Vice President Wallace zeide in een toespraak in het Central Park te New York ter gelegenheid van de „I am an American day", dat in elk land welk hij bezocht op zijn reis van kort geleden naar Zuid-Amerika, er „millioenen Amerikanen werkzaam zijn ten dienste van de gemene zaak."

De bijeenkomsten op deze Amerikaanse dag werden reeds officieus vijf jaren lang georganiseerd door een plaatselijk nieuwsblad als een jaarlijkse patriottische gebeurtenis. President Roosevelt heeft de dag nu tot een officiële herdenkingsdag gemaakt.

Wallace zeide, dat de Verenigde Staten niet moeten vergeten, „dat wij geen monopolie hebben op de naam „Amerikaan!" Voorts zeide hij dat de Spaans-sprekende Amerikanen in de landen, die hij bezocht — Costa Rica, Panama, Chili, Bolivia, Peru, Ecuador, Colombia — „even vaderlandslievende burgers van de Nieuwe Wereld zijn als wij die Engels spreken."

Hij zeide, dat er een oorlog voor nodig was om te doen waarderen wat het zeggen wil Amerikaan te zijn en nu hebben de Verenigde Staten zich gewijd aan de eeuwenoude strijd voor het behoud der vrijheid. (New York, (AP) 16.5).

SPELLMAN WEER NAAR ROME?

Radio-Marokko zeide als commentaar op een bericht van het Transocean nieuwsagentschap, volgens welk Aartbisschop Francis Spellman van New York spoedig weer een bezoek aan Rome zal brengen, dat het bezoek verband houdt met de waarschijnlijke opvolging op de Italiaanse troon van Prins Umberto. Tevens werd gezegd, dat Maarschalk Pietro Badoglio een hoge regeringspost zal krijgen. (Er is geen bevestiging van dit bericht uit enige andere bron. Transocean is een Duits nieuwsagentschap. De radio van Marokko heeft dikwijls onjuiste berichten uitgezonden (Londen, (AP) 16.5).

VERKLARING VAN AUSTRALIË'S PREMIER.

Premier John Curtin van Australië verklaarde in een radiorede, dat de Tunische overwinning als een belangrijk element past in de ontwikkeling van een algehele overwinning. „De as werd afgesneden van Noord-Afrika", zeide hij. „Hitler en Mussolini zien zich thans gesteld voor een omsingelend offensief. In de nieuwe phase is de uiteindelijke overwinning bepaald in zicht, doch er moet nog veel gedaan worden. De te eerder Hitler en Mussolini verslagen worden, des te spoediger zal Japan onderworpen worden aan de geconcentreerde gevechtsmacht van de strijdkrachten der bevrijding" (Canberra, (AP) 16.5).

HET NIEUWE POOLSE LEGER IN RUSLAND.

„Pravda", het communistische partij-orgaan, zeide, dat Kolonel Zigmund Berling bevelhebber is van het nieuwe Poolse leger, dat thans in Rusland wordt gevormd om tegen Duitsland te strijden. Berling was vroeger Stafhoofd van de 5e divisie van het Poolse leger onder Generaal Wladyslaw Anders. Dat leger trok nooit ten velde en werd later uit Rusland naar Iran overgebracht. In het laatste dispuut met de Poolse regering in Londen hebben de Russen veel gemaakt van het feit, dat het Poolse leger nooit ten strijde is getrokken tegen de Duitsers (Moskou, 17.5).

VIJANDELIJKE VLIEGTUIGEN BOVEN ENGELAND.

Een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart en Binnenlandse Veiligheid luidt: „In de afgelopen nacht heerste er enige vijandelijke activiteit boven delen van Zuid-Oost Engeland, Essex en Groter Londen. De bommen, die geworpen werden, veroorzaakten weinig schade. Enkele slachtoffers werden veroorzaakt waarvan een klein aantal gedood werd. 4 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield." Van betrouwbare zijde werd gezegd, dat niet meer dan 20 vijandelijke bommenwerpers de kust overstaken (Londen, (AP) 17.5).

COMMUNIQUE VAN MALTA.

„Onze toestellen waren in de afgelopen nacht actief boven Sicilië en Zuid-Italië. Aanvallen werden gedaan op treinen en stations. Schelle oranje, gele en groene flitsen volgden op een aanval met kanon- en machinegeweervuur. De ketel van een locomotief ontplofte na een aanval. Vrachtauto's en stationsgebouwen werden aangevallen te Metaponto" (Valetta, (AP) 16.5).

COMMUNIQUE VAN CAIRO.

Het communiqué van het luchtmacht in het Midden-Oosten luidt: „Gisteren bij daglicht vielen lange afstands gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce een vijandelijke schoener aan nabij de Oostkust van Hellas. Het schip werd verlaten door de bemanning. Toen men het het laatst zag, helde het sterk over. Een klein vijandelijk zeilschip werd eveneens aangevallen en beschadigd. Van deze en andere verrichtingen wordt 1 onzer vliegtuigen vermist" (Cairo, (AP) 17.5).

Het nieuws van vandaag.

Bommen, steeds meer bommen regenen neer op Europa. In Duitsland, Italië, de bezette gebieden, overal komen ze neer. Van Noorwegen tot Sicilië van de Lage Landen tot het Sovjet-Duitse front worden de vijandelijke doelen door de Geallieerde luchtstrijdkrachten aangevallen (blz. 1).

Berlijn werd in de laatste twee nachten tweemaal aangevallen. Het Ruhrgebied en het Rijnland werden in de afgelopen nacht ook getroffen. Mijnen werden in vijandelijke wateren gelegd. Boven Rome verschenen in de nacht Geallieerde formaties, die de luchtbasis aanvielen. Het Italiaanse communiqué spreekt van het vliegveld Ostia; het Geallieerde communiqué noemt de basis voor watervliegtuigen Lido di Roma. Dan werden nog bestookt Palermo en Trapani. Lange afstands gevechtsvliegtuigen uit het Midden-Oosten maken de wateren van de Ægeïsche Zee onveilig.

De Russische luchtmacht bombardeerde Bryansk, Kremenchug, Dnjepropetrovsk enz. In Italië stromen réfugies uit vrees voor de luchtaanvallen naar het veilige vluchtoord Rome. Daar worden zij tegengehouden en teruggezonden door de militie. En de Italianen kunnen zelfs niet met Duitse hulp de luchtaanvallen der Geallieerden tegengaan. Officieel verklaarde het Britse Ministerie van Luchtvaart, dat de Italiaanse luchtmacht zó klein, zó technisch minderwaardig is, dat de Geallieerden heer en meester zijn in de Italiaanse luchten.

Dit kan niet nalaten invloed te hebben op het oorlogsmoede volk, dat door den Duce tegen wil en dank in de oorlog gesleept werd. Geruchten doen daarom de ronde, dat Italië vrede zoekt, dat Koning Vittorio Emmanuele afstand zal doen van de troon ten gunste van Prins Umberto en dat Maarschalk Pietro Badoglio een hoge regeringspost zal krijgen.

Op Nieuw Guinea zijn de Geallieerden met de Japanners gewikkeld in een slag op 8 kilometer ten Zuiden van Salamaua. De Japs deden een tegenaanval met steun van vliegtuigen, doch werden afgeslagen. Van de strijd op Attu wordt weinig gezegd. Het optimisme van Washington en het pessimisme van Tokio geven echter een aanwijzing naar het verloop van de gevechten (blz. 3).

Onze Schuttters, die tegenwoordig zo vaak besproken en gezien worden, hebben ook vroeger medegewerkt aan de krijgsgeschiedenis van onze eilanden. Na ons feuilleton over Brion van enige tijd geleden, beginnen wij vandaag een kort feuilleton — 3 of 4 dagen — over een opmerkelijke wapenfeit uit de krijgsgeschiedenis van St. Martijn, waarbij behalve 26 Hollandse jagers ook enkele tientallen Martijnse schutters betrokken waren en waarbij vooral de 2e luitenant der schutterij Lucas („Luque") Percival zich wist te onderscheiden. Blz. 4 onderaan.

BURGER- EN VROUWENARBEIDSPLICHT

Zijne Excellentie, Gouverneur Doctor P.A. Kasteel installeerde Vrijdagmiddag, 14 Mei, de „Curaçaose Commissie Regeling Burger- en Vrouwenarbeidsplicht", welke belast is met de toepassing der bepalingen van die Regeling, welke zoals bekend is de 20e Mei as. in werking treden zal.

De Commissie bestaat uit de volgende personen: de Heer M. B. Bartels-Daal, lid tevens voorzitter; Mevrouw M. P. A. Arends-Savelkoul, Mevrouw E. J. N. Weeber-Heynen; Mevrouw M. Vermeulen-Kronauer, en de Heren: B. M. Chumaceiro, J. N. H. Butot, Meester L. C. Kwartsz, J. A. J. Ellis, W. R. Plantz, Ph. J. Evertsz, J. M. Kroon, J. Rustige.

DR. P. A. KASTEEL, Gouverneur van Curaçao.

Bij de installatie was de Gouvernements-Secretaris, Meester C. F. Gronemeijer, tegenwoordig.

Zijne Excellentie hield de volgende toespraak:

Laat ik beginnen U welkom te heeten op deze eerste bijeenkomst van Uwe Commissie, welke tot taak heeft organiseerend en propageerend werk te verrichten ten behoeve van de oorlogvoering, d.i. ten behoeve de bevrijding van Nederland en Indonesië. Ondanks Uwe veelal drukke wekkring en de omstandigheid, dat de meesten Uwer zich reeds aan socialen arbeid wijden, hebt U nog de gelegenheid gevonden om mijn uitnoodiging aan te nemen en om zitting te nemen in de Curaçaosche Commissie Regeling Burger- en Vrouwenarbeidsplicht. Daarmede hebt U zich in de eerste gelederen geplaatst van degenen, die zich vrijwillig opgeven voor burger- en vrouwenarbeidsplicht.

U heeft reeds veel over deze nieuwe tak van Overheidszorg gehoord. Mogelijk heeft U er al weer veel van vergeten. Mag ik dus iets vertellen over de bijzonderheden van deze regeling, die ten doel heeft degenen, die nog niet of niet meer aan het bedrijfsleven deelnemen, daarbij in te schakelen teneinde te voorkomen, dat bij verdere uitbreiding van de Curaçaosche locale weermacht dit bedrijfsleven wordt ontwricht.

Daarbij wil ik iets zeggen over de plaats, die Uwe Commissie daarbij zal innemen.

Den 27sten November 1942 bood ik aan de Staten het ontwerp-landsverordening tot regeling van de burger- en vrouwenarbeidsplicht op de Benedenwindsche eianlden aan. Als een middel om eenerzijds het — vermoedelijk niet omvangrijk — aantal mannelijke werkkrachten, dat werkloos rondloopt in aanmerking te brengen voor vervanging van de door inlijving bij de Schutterij aan het bedrijfsleven onttrokken arbeidskrachten, anderzijds ook de vrouwelijke werkkrachten voorzover zij nog niet deelnemen aan het ambtelijk of bedrijfsleven ten nutte van de gemeenschap te stellen.

Het doel der regeling is de voorhanden, doch nog niet benutte mannelijke en vrouwelijke werkkrachten te organiseeren en in het bijzonder drang uit te oefenen tot maatschappelijken arbeid bij vrouwen, die tot dusver zich daarmede nog niet inlieten, maar van wie toch zeker verwacht mag worden, dat zij daartoe, elk naar haar bekwaamheden en geschiktheid, alleszins in staat zijn. De regeling bedoelt te be[illegible] behoud van de vrije arbeidskeuze, de nog beschikbare werkkrachten de plaatsen zullen vervullen, waarvoor zij zelf voelen het meest geschikt te zijn. Daarom laat de regeling groote ruimte over aan de vrije wilsbepaling van partijen bij de totstanhouding van de arbeidsovereenkomst; alleen dan zal de Overheid ingrijpen, indien de pogingen om tot overeenstemming omtrent loon en arbeidsvoorwaarden te komen, mochten afspringen. Daarom wordt dan ook de dienstverhouding in particuliere dienstbetrekking practisch beheerst door het gemeene recht, omschreven in de gewone arbeidsovereenkomst. Op dat gemeene recht is één uitzondering, deze, dat de dienstbetrekking slechts beëindigd mag worden met toestemming van de Overheid, behalve in de gevallen, waarin onmiddellijke verbreking toegestaan is, bv. wegens de z.g. dringende redenen. (art. 1615° van het Burgerlijk Wetboek).

U weet, dat tegen de invoering van de gedwongen arbeidsplicht, vooral voor vrouwen, bij een deel der Staten weerzin bestond. Daarom heb ik vasthoudend aan het gemeen overleg, dat hoeksteen is van gezonde, Nederlandsche Staatkunde, er voorloopig in toegestemd, de bevolking zelf door hare daden te laten spreken en toegelaten, dat meisjes en vrouwen de kans krijgen, niet gedwongen te worden tot arbeidsverrichting maar zich vrijwillig onder de regeling te scharen.

Alle werkeloze vrouwen, die niet gehuwd zijn of die geen kinderen te verzorgen hebben of in het huisgezin gemist kunnen worden, blijven verplicht zich ter indeeling in de verschillende beroepen, waarvoor zij geschikt geacht mogen worden, op te geven bij Uwe Commissie.

In zooverre staan zij gelijk met de mannen, die nog geen bepaalden werkkring hebben. Maar dan komt het verschil in behandeling: ter gelegenheid van de indeeling moeten de vrouwen verklaren, of zij bereid zijn, ingeval vnn hare diensten wordt gebruikt gemaakt, een aanwijzing te aanvaarden in den tak van beroep of bedrijf, waarin zij worden ingedeeld. Hebben zij zich daartoe bereid verklaard, dan zijn zij verder ook gebonden om zich eene aanwijzing tot een bepaalde dienstbetrekking door Uwe Commissie te laten wegvallen. En zijn zij dan eenmaal geplaatst, dan nog kunnen zij, mits met inachtneming van de opzeggingstermijn van één maand, evenals de vrije arbeidskrachten, de dienstbetrekking beëindigen, zonder rechterlijke tusschenkomst, maar door mededeeling aan de Commissie, die dan een andere betrekking kan aanwijzen.

Uw ijverige Voorzitter de Heer M.

B. Bartels-Daal, die uit hoofde van de functie, welke hem in de Landsverordening wordt toegekend, de aangewezen persoon is om in Uwe Commissie als Voorzitter op te treden, zal als een getrouwe mentor U inwijden in de regeling; hij zal U in kennis brengen met verschillende problemen, die te verwachten zijn, waarvoor hij reeds deels een oplossing heeft gevonden, deels Uwe meeningen gaarne zal toetsen aan de zijne om tot een bevredigende oplossing te geraken. Uw taak is drieledig:

1o. De indeeling en aanwijzing, dat is, het toetsen van de capaciteiten van de U voorgebrachte wrekkrachten aan de werkzaamheden, waartoe zij zich zelf of waarvoor U haar geschikt acht en uiteindelijk het vinden van den gepasten werkkring onder redelijke arbeidsvoorwaarden.

2o. Aandacht te schenken aan de zedelijke gevaren verbonden aan tewerkstelling in een voor de arbeidsplichtigen vreemde omgeving, een taak welke de Staten U in het bijzonder verzoeken ter harte te nemen, omdat zij van oordeel zijn, dat men degenen die tot op zekere hoogte tot aanneming van een werkkring gedwongen worden, zoo veel mogelijk zal omringen met waarborgen tegen gevaren welke haar zouden kunnen bedreigen. Beschouw U zelf als tusschenpersoon, tusschen den werkgever en de arbeidsplichtigen. Ziet toe dat het instituut van de vrijwillige arbeidsplicht zoo veel mogelijk tot zijn recht komt. Wellicht, dat wat nu noodmaatregel is grondslag kan zijn voor een goed sociaal instituut in vredestijd.

3o. Te propageeren, dat ieder daartoe in staat, zich vrijwillig beschikbaar stelt voor het verrichten van arbeid op plaatsen, waar haar diensten noodig zijn. Daarmede toch betoonen zij den juisten burgerzin, welke erop gericht moet zijn het goed verloop van het oorlogswerk te helpen bevorderen en de taak te verlichten van hen, die de bezwaren ondervinden van het tekort aan arbeidskrachten. Voor deze propaganda zal zeker dankbaar gebruik gemaakt kunnen worden van de organisaties en maatschappelijke kringen, waarin menigeen Uwer een leidende hand heeft en niet in het minst zullen ook de damesleden van deze Commissie ertoe kunnen bijdragen dat vertrouwen wordt gewonnen voor deze zaak.

Ik heb mij bij de behandeling van het ontwerp voorbehouden en bij de opening der Staten-zitting uitdrukkelijk verklaard, om, mocht binnen afzienbaren tijd blijken, dat bij de vrouwen geen voldoende belangstelling bestaat voor de haar gegeven kans tot vrije aanvaarding van dienstbetrekkingen, zoodanige maatregelen te nemen, dat het noodzakelijk geachte aantal werkkrachten op de vacante plaatsen toch zal worden verkregen. Het zou mij spijten, indien zou blijken, dat de gunstige meening welke de Staten ten opzichte van de bereidwilligheid van onze burgeressen bezitten, te schande mocht worden gemaakt. U, mijne dames en heeren, kunt ten deze veel ten goede uitrichten.

Binnen enkele dagen op den 20sten Mei zal de regeling van de arbeidsplicht voor Curaçao in werking treden. Indien van eenige maatregelen, welke met de beste bedoelingen voor onze gemeenschap is getroffen en welke het product is van wikken en afweken van de belangen der daarbij betrokken groepen, gezegd mag worden, dat er goede verwachtingen van gekoesterd mogen worden, dan geloof ik, dat dit zeker verwacht mag worden van deze regeling van de burger- en vrouwenarbeidsplicht.

Laat men bedenken, dat deze plicht licht is, vergeleken bij de verschrikking, die aan onze rijksgenooten in bezette Staatsdeelen wordt opgelegd. Laat ons bedenken, dat wij werken voor hun bevrijding en voor onze eigen toekomst, die mede met die bevrijding een betere zijn zal. Ik doe een beroep op allen, die leiding geven kunnen, U te helpen.

U, Mijnheer de Voorzitter, en U, Dames en Heeren wensch ik een vruchtbaren arbeid toe. Mogen de resultaten ervan U voldoening schenken en ons Koninkrijk helpen. En hiermede verklaar ik deze Commissie geïnstalleerd.

De heer Bartels-Daal beantwoordde de installatie-rede met de volgende woorden:

Excellentie,

Aangezien mij de eer werd aangedaan te worden benoemd tot voorzitter van deze Commissie, moge ik de vrijheid nemen aan Uw Excellentie namens al de leden eerbiedig dank te betuigen voor onze benoeming en voor de bijeenroeping op dit bureau voor onze installatie.

Ik heb de overtuiging dat de Commissie haar arbeid serieus zal opnemen, niet in de eerste plaats omdat alle ogen op onze werkzaamheden en de te bereiken resultaten gevestigd zullen zijn, maar ook omdat zij de belangrijkheid van de op haar genomen taak ten volle beseft.

Immers het gaat hier om het mobiliseren van velen die nog niet in staat waren mede te doen aan de zo vereiste inspanning tot het behalen van een uiteindelijke overwinning op de vijanden van vrijheid en recht. En uit het feit dat tot nu toe nooit tevergeefs een beroep werd gedaan op de offervaardigheid van de ingezetenen van Curaçao, meen ik ook te mogen verwachten dat zij zich ook ditmaal niet onbetuigd zullen laten.

Excellentie ik kan U namens de Commissie de verzekering geven dat zij al haar krachten zal inspannen om de op haar genomen taak tot een succesrijk einde te brengen.

Deze krant is gedeeltelijk ongecorrigeerd.

CURAÇAO

MEVROUW WOUTERS GEOPEREERD.

Hedenmorgen om 8.30 uur Curaçaose Tijd werd Mevrouw Eugenie Wouters-Wegman geopereerd. Het telegram meldde nog niets van de afloop.

DE CURAÇAOSE UITZENDING.

De geregelde uitzending van Radio Boston naar Suriname en Curaçao (iedere Zaterdag om 18.30 uur Curaçaose Tijd op de 25 meter band) was eergisteren gewijd aan de uitzending van Willemstad en Paramaribo naar de Verenigde Staten van Noord-Amerika, die op 11 Mei heeft plaats gehad.

De spreker zeide, dat beide uitzendingen uitstekend waren doorgekomen en dat het ook zulk een treffend teken was geweest van de Surinaamse en Curaçaose verbondenheid aan de Geallieerde en de Nederlandse Zaak.

KATHOLIEKE PADVINDERS VIEREN SINT JORIS.

Met een Heilige Mis opgedragen door D.V.G. Pater Paulus D. Grove O.P. in het Sint Martinusgesticht, werd het feest van Sint Joris door de Katholieke Padvinders begonnen. Zijne Excellentie Doctor Petrus A. Kasteel, Gouverneur van Curaçao, woonde het Heilig Misoffer bij en sprak na de Heilige Mis tot A.D.C. Broeder Cornelis G. Grootens zijn beste wensen uit voor het welslagen van het feest.

Na de Heilige Mis was er vlaggenparade, voorlezing van de Sint Joris' boodschap, wijding en uitreiking der St. Joris-bloemen. Vervolgens had er een feestelijk ontbijt plaats in het Sint Martinusgesticht.

De gehele ochtend verder waren de verschillende Padvindersgroepen druk bezig zich klaar te maken voor de wedstrijden, die des middags gehouden zouden worden.

Om 14 uur verzamelden de Padvinders zich op het erf van de Sint Jozefschool te Pietermaai en trokken zij in optocht naar het terrein van de Katholieke Sportcentrale op het Rif. Nu begonnen de wedstrijden tussen de verschillende patrouilles en groepen. Deze wedstrijden hadden een zeer geanimeerd verloop. Verschillende aalmoezeniers kwamen een bezoek brengen aan hun groepen. Om 16 uur kwam Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao op het terrein aan, waar Z.H.E. bleef tot het einde.

Bij de prijsuitreiking verzamelden de Padvinders zich om de vlaggemast. De prijs voor het hoogste gemiddelde gedurende de gehele dag werd behaald door de Sint Jozef-groep van Brakkeput. De prijs voor de wedstrijd kampkeukens werd behaald door de patrouille Tropiaals van de Sint Jozef-groep te Brakkeput. De knopenrace won de patrouille Duiven van de Sint Jozefgroep te Brakkeput. De stokkenrace werd gewonnen door de patrouille Arenden van de Petrus Canisius-groep te Wishi. Het was een buitengewoon geslaagde dag, die in echte padvindersgeest werd doorgebracht.

In de loop van de dag zonden de Katholieke Padvinders nog een telegram naar Z.K.H. Prins Bernhard van de volgende inhoud:

„Aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard, Londen:

De R.K. Verkenners bijeen op de feestviering van St. Joris, betuigen Hare Majesteit de Koningin, H.K.H. Prinses Juliana en de drie Prinsesjes, alsmede Uwe Koninklijke Hoogheid onze eerbiedige aanhankelijkheid, hulde en trouw.

De Diocesane Raad van de R. K. Verkenners Curaçao".

DR. P. H. MAAL VERTREKT.

Morgen zal Dr. Pieter Hendrik („Goengoe") Maal, de directeur van de voormalige Thelma-kliniek, ons staatsdeel voor geruime tijd verlaten. De dokter zal allereerst naar Trinidad reizen.

FILM IN HET KATHOLIEKE ZEEMANSHUIS.

Hedenavond worden er in het Katholieke Zeemanshuis enige filmpjes vertoond over Nederland, Oost- en West-Indië en nog enige andere. Alle zeevarenden van Koopvaardij en Marine en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

VERENIGINGSNIEUWS.

— K.S.C.: Voetbal: Excelsior B — Sithoc B 2—1; Excelsior A — Vitesse A 4—1.

Dinsdagavond, 18 Mei, 20 uur vergadering van de Athletiek Commissie in een der zalen van Centro Social Católico te Pietermaai.

NIEUWE SURINAAMSE GENEESHEER.

Wij lezen in „De West", dat de Surinaamse Dokter Wong Lung Hing is benoemd tot Gouvernements-geneesheer te Willemstad.

INGEZONDEN.

(Buiten veranwtoordelijkheid der Redactie).

Geachte Redactie,

Met schrik en afschuw werd ik vervuld, toen ik uit de Amigoe's van 7, 10 en 16 April moest vernemen, wat er, niet alleen met de schrijfwijze, doch ook met de spraakkunst van onze schone moedertaal op Curaçao gaat gebeuren.

Het spijt mij met de hooggeachte redactie van mening te moeten verschillen: maar ik ben niet vóór de vereenvoudigde spelling. Integendeel. En bleef het tenminste maar bij spelling. Maar dit is een radicaal ingrijpen in onze grammatica: het vierkant afschaffen van naamvallen en geslachten. En nu moge men al beweren, dat de naamvallen aan ons taalstelsel volkomen vreemd zijn, zolang de taalgeleerden het daar zelfs niet over eens zijn, lijkt mij deze bewering wel wat voorbarig. Sluiten sommigen zich gaarne aan bij Professor Gerlach Roijen, ik schaar mij dunkt mij met niet minder recht, aan de zijde van Professor Jacques van Ginneken.

Nu en dan, in de loop der tijden, moge het gewenst zijn de schrijfwijze ener taal te veranderen — ik zeg niet: vereenvoudigen! —, omdat de taal steeds verandert en de schrijfwijze de spraakkunst dan niet meer dekt. Doch de norm, die nu wordt aangelegd: „omdat Jan van de straat zijn taal zo slecht kent en zoveel fouten schrijft, moeten wij allemaal maar gaan schrijven, zoals Jan van de straat", getuigt van weinig eerbied voor de hoeksteen onzer cultuur; en zal heel weinig bevorderlijk blijken voor de goede en rijke ontwikkeling onzer taal, de taal van Vondel, waar wij tot nu toe, en terecht, zo trots op waren.

In welk ander land, geachte redactie, heeft men óók de euvele moed gehad, als norm voor de orthographie aan te leggen „dat men geen woordenboek meer behoeve te gebruiken"?

Als dit de geldende norm is, laat ik u dan als leidraad voor de spelling het volgende voorbeeld geven, dat ik in Holland — ik zeg niet: Nederland! — op een fietsenwerkplaats zag: misschien inspireert, dat toekomstige wettenmakers-niet-taalkundigen tot het fabriceren van een nóg ingrijpender wijziging. Er stond geschreven: „Fiezerebenradeur. Zogoekopasken" ,hetgeen in onze spelling zou heten: „Fietsen-reparateur. Zo goedkoop als het kan". Luc. Tournier zal van deze variant vast genieten: al was het maar van de originaliteit! Maar lach er maar om: dit wordt de toekomst onzer taal, als wij in deze richting voort willen gaan.

Het moge hard zijn, maar ik voel mij toch genoodzaakt het Hoofd van Volksontwikkeling en Onderwijs een illusie te ontnemen. Zolang er onzidij ge woorden in onze taal voorkomen, zal de Curaçaoënaar een woordenboek niet kunnen ontberen. Moeten wij dan in de naaste toekomst verwachten, dat ook het neutrum zal worden afgeschaft? Of meent men in alle ernst, dat door toe te geven aan enkele slordigheden, men plots hyper-correct gaat worden ten opzichte van de rest! Ik meen dat de paedagogie het tegenovergestelde leert.

En wat doen wij in Holland — niet: Nederland! — met kunnen en kennen, liggen en leggen?" De kip hep alweer een ei (of ij?) gelegen! Meid (of mijt?) loop rond(t?), da ken niel" U ziet, de perikelen zijn ondanks de hervormers, onze taal nog niet uit! En Luc. Tournier zal, bij voortgezette vereenvoudiging van spelling en spraakkunst, nog te genieten krijgen van afwisseling, die echter met rijkdom weinig te maken heeft.

Ook hem moet ik echter een illusie ontnemen. Zij hoop, dat er nú méér over het Nederlands taal worden nagedacht, zal, vrees ik, wel niet in vervulling gaan. Het is ook niet des wetgevers bedoeling: de bedoeling is minder te denken!

Neen, geachte redactie, deze weg leidt ten verderve. Als het volk de taal slecht kent, moeten wij er er beter in onderrichten en niet de taal gaan aanpassen aan de slechte kennis van den gemiddelden landgenoot. Stel u voor, dat ze dat eens met het Spaans hadden gedaan, wat zou er dan van deze prachtige taal zijn overgebleven? Of meent u, dat Juan en Pedro nooit taalfouten maken?

„De taal is gans het volk" is méér dan een aardig-klinkend adagium. Hoe de taal de denkwijze der mensen vormt, kan men zien in de Spaans-sprekende landen. En zouden wij dan het geestelijk vandalisme begaan, mèt de taal te ondermijnen ook het geestelijk goed van ons volk te verarmen?

Tenslotte: Waarom moet voor geheel Nederland — dat is toch de voorgezette bedoeling — nu weer eens gelden, wat de provincies met het slechtste-taalgevoel-van-geheel-Nederland spreken, met name Noord- en Zuid-Holland (misschien ook Utrecht?)? Waarom moeten wij Zuidelingen uit Brabant en Limburg schrijven, wat zij spreken, maar wat geheel tegen ons taalgevoel indruist? Is dat al niet eens eerder in de geschiedenis gebeurd en was daarvan niet mede het gevolg de slechte verstandhouding tussen Noord- en Zuid-Nederland? Zij mogen in hun slordige spraak geen gehoor meer hebben voor naamvallen of geslachten: wij hebben dat wel. En wij horen ook een verschil tussen e en ee. En in Limburg spreekt men nog steeds de sch uit. Laat ons dan tenminste de vrijheid ónze versie der Nederlandse taal juist te schrijven.

Ik voor mij verwacht en hoop, dat na-oorlogs-Nederland, welks nationaal gevoel helaas door te harde handen werd wakker geschud, zal hebben ontdekt, dat de weg van de minste weerstand niet de juiste is ter bewaking onzer cultuurgoederen. En dat men het met onze Curaçaose voorbarigheid niet eens zal zijn. Ook al niet, omdat wij dan zeker te tweeden male ons gaan afsnijden van een groot en belangrijk gedeelte van het Nederlandse taalgebied, nl. van Vlaanderen, waardoor wij slechts onszelf zouden verarmen.

„De Vlaemsche tale is wonderzoet, Voor wie haer geen geweld aandoet". En van die zoetheid kunnen wij in het Noorden best wat gebruiken. Laten wij dan ónze taal niet zózeer geweld aandoen, dat zij voor onze Zuiderbroeders onaanvaardbaar wordt.

Met diep medelijden, geachte redactie, sloeg ik hierna dien armen Vondel op, die zo wemelt van on-Nederlandse naamvallen: het is achteraf verbazingwekkend, hoe slecht onze grootste dichter zijn taal scheen te kennen! Ook in zijn tijd echter heeft men een poging aangewend de spelling te wijzigen, door alle lange klinkers in de schrijfwijze te verdubbelen. De motieven waren evenwel niet zó laag-bij-de-gronds als de onze nu: men wilde verwarring in de uitspraak voorkomen, niet de luiheid en slordigheid stimuleren. Vondel meende toen tegen deze „gansch ongerijmde misspellinge" zijn stem te moeten verheffen, „om den inbreuck van deze wilde woestheit te stuiten, de Nederlantsche pennen voor d'aenstootelycke klippen der misselycke misspellinge te waerschuwen en zulck een inckvlack uit onze boeken te wisschen", — met hoeveel méér recht, dan ik nu, maar niet met méér nadruk, zorg en liefde voor onze schone taal. Laat ik dan zijn vertaling van Horatius mogen lenen, waar hij zijn protest mee besluit:

Leef lang: vaer wel. Of slaet ghy beter [gelt als dit,
Zoo deel het rustigh me: zoo niet, [bestem mijn wit.

E. B. M. da Costa Gomez-Heiling.
Bogotá, 6 Mei 1943.

Nieuwe slag op Nieuw Guinea.

Geallieërde troepen op 8 kilometer van Salamaua.

Rode leger vestigt zich op de Westelijke oever van de Donets bij Lisitsjansk.

GEALLIEERDE LUCHTMACHT HEEFT HEERSCHAPPIJ BOVEN ITALIË.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart zeide in een overzicht van de luchtstrijd, dat bondgenoot Italië van de as vrijwel onverdedigd is tegen Geallieerde luchtaanvallen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika. De luchtmacht, welke de as in Afrika had, bestond voornamelijk uit toestellen van de Luftwaffe en zelfs toen verloor de as viermaal zoveel vliegtuigen als de Geallieerden.

Het overzicht zeide zonder meer: „De algehele Italiaanse luchtsterkte is zo klein en zo technisch minderwaardig, dat zelfs de beste pogingen tot een samenwerking met de Luftwaffe niet kan maken, dat Italië voldoende verdedigd wordt tegen de Geallieerde luchtaanvallen" (Londen, (AP) 17.5).

GEALLIEERD COMMUNIQUE VAN NOORD-AFRIKA.

Het communiqué, dat Zondag door het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika werd uitgegeven, luidt als volgt:

„De evacuatie van de gevangenen en de opruiming van het Tunische slagveld duurden de gehele dag voort. Wellington bommenwerpers van de strategische luchtmacht vielen Palermo aan in de nacht van 14 op 15 Mei. Er ontstonden branden in de gebieden van de haven en de fabrieken. De luchtactiviteit werd gisteren beperkt tot normale patrouilleringen. Geen onzer vliegtuigen wordt vermist" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 16.5).

VAN HET GEALLIEERDE HOOFDKWARTIER IN NOORD-AFRIKA.

Het communiqué, dat heden door het Geallieerde Hoofdkwartier in Noord-Afrika werd uitgegeven, luidt als volgt: „In de afgelopen nacht van 16 Mei werd de basis voor watervliegtuigen Lido di Roma aangevallen door Wellingtons van de strategische luchtmacht. Ontploffingen werden gezien tussen de geparkeerde vliegtuigen. In de nacht van 15 op 16 Mei werd Trapani aangevallen door Wellingtons. Een grote ontploffing werd gezien en vele andere op verscheidene doelen. Patrouille-vluchten werden uitgevoerd door de kust-luchtmacht, waarbij 2 vijandelijke vliegtuigen werden ontmoet en neergeschoten. 3 Onzer vliegtuigen worden vermist van al deze verrichtingen" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 17.5).

GEALLIEERDEN OP 8 KILOMETER VAN SALAMAUA.

Vern Haugland seint van het Geallieerde in Australië:

De Australische en Noordamerikaanse woudvechters zijn met de Japanners gewikkeld in een belangrijke slag op slechts 8 kilometer ten Zuiden van Salamaua na een aanval door 40 vijandelijke duikbommenwerpers weerstaan te hebben.

De beslissing is nog niet gevallen of de Japanners het houvast zullen verliezen op de Golf van Huon met zijn diepe ankerplaatsen en goede vliegvelden. Zaterdag werd de eerste vijandelijke aanval afgeslagen op de vooruitgeschoven Geallieerde stellingen. De gevechten hebben plaats rond het dorp Bobdubi, dat de Geallieerden op 6 Mei namen in een verrassende zet, welke ten doel had de bevoorradingslinies te flankeren en door te snijden, welke leiden naar de eerste linie van de Japanse defensie te Mubo op 20 kilometer langs de kust van Salamaua.

Om de bedreiging te weren, die zowel voor Salamaua als Lae wordt gevormd door de voortdurende infiltraties der Geallieerde troepen in Noordelijke richting, wierp Nippon 98 vliegtuigen naar Bobdubi en Wau, de Geallieerde basis, welke door de bergen omringd wordt en een vliegveld heeft op slechts 55 kilometer ten Zuid-Westen van Salamaua. Hoewel de Geallieerden de aanvallers niet onderschepten en geen enkel hunner werd neergeschoten, verklaarde een Geallieerde zegsman voor MacArthur, dat volgens de aanvankelijke rapporten de vijand niet veel uithaalde.

Te Bobdubi voorkwamen de Geallieerden te worden verdreven in de eerste phasen van de grondaanval in de ochtend, niettegenstaande het feit, dat de vijand deze liet samengaan met een luchtaanval van 9 bommenwerpers en 15 gevechtsvliegtuigen en toen 40 duikbommenwerpers. Men gelooft, dat de dichtbegroeide wildernis de duikbommenwerpers belette ernstige verliezen toe te brengen.

Te Wau, waar het Geallieerde vliegveld midden in het dorp ligt als een schakel in de vliegtuigbasissen der goudmijnen van Nieuw Guinea, wierpen 20 bommenwerpers met een escorte van 14 gevechtsvliegtuigen bommen van grote hoogte. Het middagcommuniqué van Zondag zeide, dat deze aanval „geen schade of ongevallen" veroorzaakte.

De Geallieerde voortgang naar Salamaua ging gestadig sedert de val van Buna in Januari. 240 kilometer van Salamaua langs de kust.

Salamaua ligt op een schiereiland van 1½ kilometer lang, dat in de Golf van Huon uitsteekt. Ten Zuiden van de stad bevindt zich een goed vliegveld, dat eens uitgangspunt was van de vliegdienst naar de goudvelden te Morobe en Wau. Ten Noorden van Salamaua ligt Lae. Deze plaats heeft ook een mooi vliegveld, dat vroeger geëxploiteerd werd door de Guinea Airways Limited.

Zo belangrijk zijn deze twee bases voor den vijand, dat hij een grote hoeveelheid aan scheepsruimte heeft verbruikt in een poging haar versterkt te houden. Nadat de directe route van Nieuw Britannië en Nieuw Ierland te kostbaar bleek door de Geallieerde vernieling van een geheel convooi, bestaande uit 22 schepen, in Maart jongstleden, wendden de Japanners zich naar zulke landingspunten als Wewak en Madang. Van daaruit kregen Lae en Salamaua hun voorraden over land.

De Japanse aanval van Zaterdag wordt door het Geallieerde Hoofdkwartier beschouwd als een teken, dat — niettegenstaande al de moeilijkheden — Japan erin geslaagd is enkele manschappen en voorraden naar zijn twee bases aan de Golf van Huon te brengen. Eens werd gemeld, dat het garnizoen daar de hongerdood nabij stond, als resultaat van de doeltreffende Geallieerde luchtblokkade. Zo de Geallieerden Lae en Salamaua nemen, zullen zij over een smalle strook water kunnen zien naar Nieuw Britannië. Daar ligt de grote vijandelijke basis te Rabaul met een hoefvormige haven, die een der schoonste van de wereld is en een gehele vloot van schepen kan bergen (Geallieerd Hoofdkwartier in Australië, (AP) 16.5).

TOKIO OVER DE STRIJD OP ATTU.

Radio-Tokio zeide, dat volgens Generaal-Majoor Nakao Yahagi, Hoofd van de Pers-afdeling van het leger, de aanvallende Noordamerikaanse strijdkrachten een gestadige stroom van versterkingen op het eiland Attu aanvoeren onder dekking van een vlootenen lucht-bombardement. Hij verklaarde, dat de Japanse troepen echter hun stellingen houden en enkele doeltreffende tegenaanvallen hebben gedaan opdat ontzaggelijke numerieke overmacht van de Noordamerikanen. Hevige gevechten zouden voortwoeden aan de Noordkust van het eiland. Er is geen bevestiging van de Japanse versie der gevechten van enige Noordamerikaanse bron.

Officiële kringen in Washington behielden het stilzwijgen over de voortgang der gevechten, hoewel de Secretaris van de Marine Frank Knox enkele dagen geleden zeide, dat de „slag bevredigend verliep".

Yahagi zou ook hebben beweerd, dat de Noordamerikaanse troepen op 14 en 15 Mei tot het gebruik van gifgas overgingen om de Japanners te verdrijven (New York, (AP) 17.5).

RUSSISCHE LUCHTAANVALLEN

William McGiffin seint uit Moskou:

De Russen gebruikten hun vliegtuigen en kanonnen met goed effect om de Duitse voorbereidingen tot een offensief nog verder te verstoren. De Russische luchtmacht veroorzaakte branden en ontploffingen in aanvallen op de belangrijke spoorwegknooppunten in Duitse handen: Bryansk, Kremenchug en Dnjepropetrovsk. Tegelijk zeiden de berichten, dat de Russische artillerie Duitse pillendozen vernielde van de Kuban tot de Baltische Zee.

De Russen maakten bekend, dat in de afgelopen week 370 Duitse vliegtuigen vernield werden, hetgeen een goed gemiddelde is in een periode, dat geen grote slagen geleverd worden. De voorgaande week werd een totaal van 930 Duitse vliegtuigen vernield. Het slechte weer, waarvan in de berichten melding werd gemaakt, is blijkbaar gedeeltelijk de schuld van de vermindering in het aantal (Moskou, (AP) 17.5).

RUSSEN STEKEN DE DONETS BIJ LISITSJANSK OVER.

De Russen meldden temidden van algemeen toenemende activiteiten aan het Duits-Russisch front, dat het Sovjet-leger de rivier de Donets heeft overgestoken in het district van Lisitsjansk en zich hecht gevestigd heeft op de Westelijke oever. Na de rivier te hebben overgestoken, drongen de Russen vooruit en veroverden een heuvel en een dorp. De Duitsers poogden vergeefs de verloren stellingen in het district van Lisitsjansk te hernemen en gebruikten tanks en grote strijdkrachten van de Luftwaffe te dien einde. Intussen poogden de Duitsers de rivier over te steken in het district van Krasny Liman. Zij werden echter teruggeslagen met verlies van 200 man aan doden.

Deze twee gevechten geven te kennen, dat er wederom werkelijke slagen geleverd worden. Het was precies een jaar geleden, dat de Duitsers begonnen met hun groot offensief, dat hen tot de poorten van Stalingrad voerde.

De hevige Duitse aanvallen, die de laatste dagen van Leningrad gemeld werden, zijn blijkbaar afgenomen en vandaag wordt er niets uit die sector gemeld. De gevechten in de Kuban bleven op kleine schaal. Enkele Duitse tegenaanvallen werden afgeslagen.

Zich ervan bewust zijnde, dat de Duitsers grote strijdkrachten ophopen in de sectoren van Orel, Gomel en Bryansk, onderhield de Russische luchtmacht dag en nacht haar aanvallen op de spoorlijnen en stations, teneinde een aanval te verijdelen, die daar elk ogenblik kan beginnen (Moskou, (AP) 16.5).

RUSSISCH MIDDAGCOMMUNIQUÉ.

„In de nacht van 16 Mei hadden er geen belangrijke veranderingen plaats aan het front. In de Kuban ten Noord-Oosten van Novorossisk beschoten de kanonniers van de formatie X verschillende malen de vijandelijke stellingen en zijn onmiddellijk achterland. 8 Duitse kazematten werden vernield, 4 artillerie-batterijen werden tot oud roest geslagen en 25 vrachtwagens en karren met voorraden werden vernietigd.

Aan het Westelijk front poogde een detachement van het Duitse voetvolk onze stellingen te verkennen. Onze troepen flankeerden den vijand met een mooie manoeuvre en ruimden ongeveer 100 Duitse officieren en manschappen op. 3 Machinegeweren, 75 geweren en tommygeweren werden veroverd.

Aan het Kalininfront drong een groep verkenners onder bevel van de luitenants Botovky en Maslov in een dorp door, dat door de Duitsers bezet was. De schutters van de eerste groep, die met tommygeweren bewapend waren, bliezen 3 blokhuizen en 2 uitgravingen met granaten op. Intussen sneed een andere groep de wegen af, waarover de Duitsers zich uit het dorp zouden kunnen terugtrekken. In een kort gevecht werd het gehele vijandelijke garnizoen uitgeroeid. In het gebied van Lisitsjansk wisselden de Sovjet-eenheden vuur met den vijand. 11 Duitse blokhuizen en pillendozen werden verwoest; 3 kanonnen en 7 vrachtwagens met ammunitie werden vernield; ongeveer een compagnie Hitlerieten werd weggevoegd. Verschillende guerrilladetachementen, die in het gebied van Mogilev opereren, vielen gelijktijdig 8 Duitse garnizoens aan. Meer dan 200 Hitlerieten werden weggevaagd; 10 machinegeweren, 3 mortieren, 120 geweren en veel ammunitie werden veroverd. Een ander guerrilla-detachement blies een Duitse goederentrein met voorraden op" (Moskou, (AP) 17.5).

MARITAIN TER ERE.

Ter gelegenheid van de 60ste verjaardag van den groten Franse schrijver en Thomist Jacques Maritain hebben zijn talrijke vrienden een boek samengesteld met artikelen van hun hand. De uitgave werd verzorgd door de redactie van „The Thomist". Zoals men weet, leeft Maritain in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, waar hij een hoogleraarsambt bekleedt.

Het boek, dat 24 artikelen bevat o.a. een levensbeschrijving van Maritain kost $ 3.50 en is bij verkrijgbaar bij Sheeds & Ward, 63, Fifth Avenue, New York, N.Y., U.S.A.

HET AANTAL KINDEREN DAALT IN ENGELAND.

Bij 40 jaar geleden zijn er nu in Engeland 100.000 mindere kinderen op de lagere scholen. De Anglicaanse Kerk heeft bijna 3000 scholen in deze 40 jaren gesloten d.w.z. 70 scholen per jaar.

De Katholieken hebben niet alleen hun scholen behouden, maar deze zelfs met 200 uitgebreid. De Katholieken hebben nu 1.266 lagere scholen.

JOODSE ARBEIDERSLEIDERS TERECHTGESTELD.

Op last van de Russische Regering zijn Victor Alter en Henrick Ehrlich, Joodse arbeidersleiders in Polen, terecht gesteld. Reeds 4 jaar lang trachtten arbeidersleiders van de Verenigde Staten van Noord-Amerika deze 2 Poolse Joden uit de Russische gevangenschap te bevrijden. Zij werden door de Ogpu gegrepen, toen de Russen Polen in 1939 aanvielen. Nog onlangs was een delegatie van Noordamerikaanse arbeidersleiders bij den Russischen Ambassadeur Maxim M. Litvinoff geweest om de vrijlating der Joodse leiders te verkrijgen.

De visa voor de Verenigde Staten waren reeds beschikbaar gesteld. Litvinoff verklaarde, dat hij in deze zaak geen enkele bevoegdheid had en dat de beslissing hierover bij het Kremlin lag. De twee Joodse leiders werden oorspronkelijk vrijgelaten, doch later opnieuw gevangen gezet en in het geheim ter dood veroordeeld op beschuldiging, dat zij „een vijandige houding aannamen en een beroep deden op de Russische troepen om het vechten te staken en vrede met Duitsland te sluiten."

Zij, die de vrijlating van Alter en Ehrlich verzochten, beweren, dat zij internationaal bekend stonden als antifascisten. Andere beweren, dat zij socialist zijnde, zich verzetten tegen het communisme in Polen.

Ook wordt gezegd, dat Wendell Willkie tijdens zijn verblijf in Moskou persoonlijk bij den Commissaris van Buitenlandse Zaken, Molotoff, clementie gevraagd heeft voor deze Joodse arbeidersleiders.

NEDERLAND.

NEDERLANDSE BEVOLKING VAN DE KUST VERWIJDERD.

Radio-Algiers deelde mede, dat volgens een betrouwbar, onzijdige bron de gehele burgerbevolking langs de Nederlandse kust wordt ontruimd uit een strook van 25 kilometer. Het bericht is niet bevestigd van andere zijde (Londen, (AP) 16.5).

DE TOESTAND IN NEDERLAND.

Het laatste, en zeer belangrijke, nieuws uit Nederland is, dat alle radiotoestellen moeten worden ingeleverd. Hiermede wordt een der weinige verbindingsmiddelen tussen de Nederlandse regering te Londen en het tijdelijk bezette vaderland afgesneden.

Zware straffen zijn op niet-inlevering gesteld. Het betreft niet minder dan ruim een millioen toestellen. Radio-Oranje merkte naar aanleiding hiervan op, dat hiermede wel een zeer duidelijk bewijs ervan is gegeven, dat Nederland, ondanks alle verboden, luisterde naar buitenlandse uitzendingen, „maar: hierdoor zal Nederland ook niet meer kunnen luisteren naar nazie-propaganda".

De „Essener National Zeitung" deelt mede, dat tot 6 Mei reeds 4000 Nederlandse studenten naar Duitsland zijn gedeporteerd.

GEEN NIEUWE SPELLING IN SURINAME.

Uit betrouwbare bron te Paramaribo vernemen wij, dat de Gouverneur van Curaçao aan Zijn ambtsbroeder te Paramaribo zou hebben voorgesteld om in beide staatsdelen tegelijkertijd de spelling-Marchant voor de overheidsadministratie in te voeren. Naar verluidt zou Gouverneur Kielstra zich evenwel een absoluut tegenstander hebben verklaard van de invoering dezer spelling in Zijn staatsdeel.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika: Britse marine-eenheden hebben het eiland Zembra bezet op 16 kilometer van het schiereiland van Kaap Bon. Hierbij werden 190 Duitsers gevangen genomen.

— **San Diego (Californië):** Een betrouwbare bron deelde mede, dat James Roosevelt, oudste zoon van den President en Luitenant Kolonel in het Corps Mariniers, deze week in het marine-hospitaal te San Diego zal worden opgenomen om voor malaria behandeld te worden. Men zeide, dat het een licht geval betreft. Roosevelt liep de malaria op tijdens de dienst in de Stille Zuidzee.

— **New Delhi:** Het Geallieerde communiqué van New Delhi deelt mede, dat er niets te vermelden is van het Arakan-front. Gisteren vielen Rafbommenwerpers met een escorte van gevechtsvliegtuigen Narigan op het eiland Akyab aan. Voltreffers werden gezien op de enige brug, di evan het vasteland naar de stad Akyab leidt. Verder bombardeerde een formatie van Blenheims vijandelijke doelen te Indainggyi, nabij Kalemyo in de Mytha-vallei.

— **New York:** De radio van Rome ontkende de geruchten als zou Koning Vittorio Emmanuele afstand doen van de troon ten gunste van Prins Umberto. Men zeide, dat de Koning heden aanwezig was bij de opening van de vierde jaarlijkse kusttentoonstelling in Rome en „het object was van de manifestaties van devote aanhankelijkheid van het volk, dat voor het gebouw van de tentoonstelling was samengestroomd".

— **Valetta (Malta):** Het communiqué van Malta zegt:

„Onze lange afstands gevechtsvliegtuigen vernielden gisteren 2 JU52's boven vijandelijk gebied. In de afgelopen nacht vielen onze toestellen de scheepvaart en de verbindingswegen van West- en Zuid-Italië aan. Vele treffers werden gezien. In de nacht vernielden onze lange afstands gevechtsvliegtuigen een JU88".

— **Washington:** J. Edgar Hoover, Hoofd van het Federale Bureau van Onderzoek, waarschuwde, dat vele nazie-verspieders waarschijnlijk zullen trachten in de Verenigde Staten binnen te dringen. Hoover zeide, dat talrijke saboteurs door het Duitse Hoofdcommando worden geoefend in de sabotage-school te Berlijn en naar alle delen van de werld zullen worden gezonden om de oorlogsinspanning der Geallieerden te verstoren. „Sommige van deze agent zullen trachten de Verenigde Staten binnen te komen. Wij moeten daarom op onze hoede zijn".

De afgelopen Week.

Over de kortste weg naar Japan zijn de Geallieerde strijdkrachten in de afgelopen week 430 kilometer vooruitgekomen. Mocht de week tevoren de Noordamerikaanse bezetting van het eiland Amchitka in de Salomonseilanden gemeld worden, thans zijn de Noordamerikaanse troepen geland op Attu.

Attu is het meest Westelijk gelegen eiland van de reeks, die van Alaska uit als een pijl naar het hart van het Japanse Keizerrijk wijst.

In ons vorig overzicht wezen wij reeds op enkele mogelijkheden, die deze rij van tredstenen over het Noordelijk deel des Stillen Oceaans biedt. En in het bizonder wezen wij op de bedoeling der Geallieerden om Japan binnen het bereik van hun bommenwerpers te brengen.

Als Attu veroverd is en de luchtbasis, welke de Japanners er aangelegd hebben, wordt uitgebreid om een grote luchtmacht te herbergen, kan Japan met geregelde tussenpozen worden gebombardeerd. Als wij spreken over Japan moeten wij echter niet slechts denken aan Tokio. Theoretisch zal het wel mogelijk zijn om Tokio van Attu uit te bombarderen. In de practijk zal er echter niet veel van terecht komen. Tokio ligt op 2860 kilometer van Attu (afstand Amchitka-Tokio ongeveer 3000 kilometer) en voor zover bekend hebben bommenwerpers nooit een dergelijke afstand gevlogen om bombardementen uit te voeren. Bovendien zal hier nog de moeilijkheid bijkomen, dat Attu, het enige bewoonde Amerikaanse eiland op het Oostelijk Halfrond, bijna altijd in mist gehuld is. Regen- en sneeuwstormen woeden er aanhoudend, hetgeen de luchtoperaties zeker niet bevordert. Het is te danken aan de onversaagdheid en het doorzettingsvermogen van de manschappen onder bevel van Generaal-Majoor Simon Bolivar Buckner, dat de Aleoeten thans door de Verenigde Staten als offensieve bases kunnen worden gebruikt in de strijd tegen Japan.

Gelijk wij zeiden zal Tokio piet dan met de grootste moeite van Attu of Amchitka uit kunnen worden gebombardeerd. De Japanse eilanden strekken zich echter uit tot het Russische schiereiland Kamtsjatka. Ten Zuiden van Kamtsjatka liggen de 36 Koerilen — naar het Russische Koerit = roken, de 36 eilanden tellen 16 werkzame vulcanen — die gelijk de Aleoeten een rij van tredstenen vormen naar het grote Japanse eiland Hokkaido.

Paramusjiro Jima, de grote Japanse basis op het Noordelijkste eiland van de Koerilen-reeks, ligt op ongeveer 1100 kilometer afstands van Attu.

Bombardementen op deze basis zijn practisch wel mogelijk. In feite ligt Attu dichter bij Paramusjiro Jima dan bij Dutch Harbor en het waren aanvankelijk vliegtuigen van Dutch Harbor, die Attu aanvielen.

Het is slechts natuurlijk, dat de Koerilen nu de aandacht van de Geallieerden gaan krijgen met het oog op de uiteindelijke invasie van Japan.

Het voordeel van Attu als luchtbasis in handen van de Noordamerikaanse strijdkrachten is echter nog groter. De grote vrachtvliegtuigen, welke volgens Roosevelt steeds meer in de Verenigde Staten gebouwd worden, zullen nu veiliger via de Aleoeten kunnen vliegen naar Rusland en China om er voorraden aan te voeren.

De grote verkeersweg van de Verenigde Staten naar Alaska door Canada is gereed en wordt reeds druk gebruikt. De vrachtvliegtuigen zullen dus een aanmerkelijk kortere afstand te vliegen hebben om de producten uit de Noordamerikaanse fabrieken te brengen naar de slagvelden in Rusland en China.

Ontegenzeggelijk heeft de strijd der Verenigde Landen tegen Japan een der hoofdpunten uitgemaakt op het programma, dat bij de besprekingen tussen Roosevelt en Churchill te Washington gevolgd wordt. Het blijkt, dat Churchill, behalve zijn voornaamste militaire raadgevers in het Verenigde Koninkrijk, ook de Britse Opperbevelhebbers in Brits Indië met zich meebracht. Dit heeft direct de mening doen ontstaan, dat plannen beraamd worden voor een offensief tegen de Japanners van Brits Indië uit.

Het is echter niet te verwachten, dat een dergelijk offensief binnen de volgende zes maanden zal komen. De redenen daarvan zijn: 1) dat Europa thans de meeste aandacht vraagt en 2) dat in Birma de tijd nu ongeschikt is voor een offensief, gezien de zware regenval.

De Britse troepen, die zich op het schiereiland van Mayu bevonden, hebben zich reeds teruggetrokken naar de Brits-Indische grens na het onderspit te hebben gedolven in de strijd tegen de Japanse woudvechters onder Generaal-Majoor Masakasu Kawabe. De Britten zeiden nooit welk doel zij gehad hebben met hun laatste krijgstocht in Birma.

Het is te hopen, dat Premier Churchill dit zal bekend maken wanneer hij binnenkort zijn verklaring over dit „vergeten front" gaat afleggen. En tevens is het te hopen, dat de lessen, in Birma geleerd, van pas zullen komen zo bij de conferentie in Washington plannen worden beraamd voor de herovering van Birma en de heropening van de belangrijke aanvoerweg naar China.

In Brits Indië kan in de komende maanden hard gewerkt worden aan het opbouwen van een grote legermacht. De opening van de zeeweg door de Middellandse Zee ten gevolge van de Afrikaanse overwinning betekent, dat de schepen, die versterkingen naar het Verre Oosten brengen op zijn minst 8000 kilometer minder behoeven te varen om hun bestemming te bereiken. Over het algemeen is dit een aanwinst, die gelijk staat aan 2 millioen ton scheepsruimte, of precies hetzelfde als dat de Geallieerden er ineens 200 schepen van 10.000 ton zonden hebben bijgekregen.

Zo kunnen de voorbereidingen en het begin tot een groot offensief tegen Japan worden gemaakt, terwijl in Europa de strijd tegen Hitler actief zal worden voortgezet.

Nu de strijd in Afrika sneller dan gedacht was en op beslissende wijze tot een goed eind is gebracht, kan worden vooruitgezien naar aanvallen op de Vesting Europa. In Casablanca werden door Churchill en Roosevelt in samenwerking met de militaire leiders hunner respectieve landen de plannen beraamd voor de invasie van Europa.

Het vaststellen van de juiste datum, waarop deze zal beginnen kan thans nader bepaald worden. En gelijk Churchill in zijn radiorede tot de Engelse Burgerwacht zeide is het steeds nodig om elke nieuwe krijgstocht voor zover als mogelijk is in de toekomst te bepalen.

Er staan grote dingen te gebeuren in Europa, want de bestorming van buiten door de Geallieerden strijdkrachten zal het verzet der verdrukte volken, dat elke week toeneemt, zwellen tot een golf van oproer. Met vereende krachten zal het juk der dwingelandij afgeworpen moeten worden. Dit zal moeilijk gaan; de offers zullen groot zijn. Maar niets mag beletten; het verkrijgen van vrijheid voor de thans onderworpen volken van Europa.

BUITENLAND.

„TWEE JAAR GELEDEN".

Mei 1941.

17. Een communiqué van het opperbevel van Irak deelt mede, dat vliegtuigen van Irak Amman, de hoofdstad van Trans-Jordanië, bombardeerden en dat de troepen de grenzen van Trans-Jordanië overstaken en verliezen toebrachten aan het Britse legerkamp te Alskuaiba. Italiaanse vliegtuigen bereiken de vliegvelden van Irak na een vlucht van 1000 mijl van de Dodecanezen uit. Duitse bommenwerpers werpen bommen af op de Britse stellingen in Irak. De Duitsers en Italianen hernemen Solum en Capuzzo ana de Libysche kant van de Egyptische grens.

Vichy ontkent, dat de Fransen militaire maatregelen genomen hebben tegen de Britten in verband met de aanvallen op de Syrische vliegvelden. De landingsmogelijkheden op deze vliegvelden door de Duitsers zijn bij de wapenstilstandsvoorwaarden vastgelegd, zo verklaart Vichy.

18. In de troonzaal van het Quirinaal te Rome verzoeken afgevaardigden van Croatië Koning Victor Emmanuel om over Croatië een koning aan te stellen. Hierop zeide deze koning: „Wij bepalen, dat onze geliefde neef, Zijne Koninklijke Hoogheid Aimone van Savoie-Aosta, Hertog van Spoleto, de kroon van het Koninkrijk Croatië aanneme."

19. In het bergfort Amba Alaji in het Noorden van Ethiopië legt de Hertog van Aosta met 7000 Italiaanse soldaten de wapenen neer en geeft zich over aan de Britten.

20. Meer dan 11.500 Duitse soldaten landen met valschermen en met zweefvliegtuigen, getrokken door transportvliegtuigen op het eiland Creta. De landingen hebben plaats in het gebied van Canea-Maleme en zij geschieden van Helleense havenplaatsen uit. Hevige bombardementen van zee- en luchthavens gingen hieraan vooraf. Gedurende 4 uren landen de valschermtroepen. Koning George van Hellas verlaat Canea, verenigt zich met Minister-President Tsouderos, waarna het gezelschap zich naar de kust begeeft tijdens een avontuurlijke tocht, die gedeeltelijk op muilezels plaats vindt.

President Roosevelt stelt een Kantoor voor de Burgerlijke Verdediging in. Hoofd hiervan wordt burgemeester F. M. LaGuardia van New York. Het kantoor zal zich bezig houden met de organisatie van de mobilisatie van alle mannen en vrouwen voor de binnenlandse verdediging.

Giuseppe Bastianini, vroeger Italiaans Ambassadeur te Londen, wordt aangesteld als Gouverneur van de nieuwe Italiaanse provincie Dalmatië. Zara aan de Adriatische Zee, dat vroeger een Joegoslavische haven was, wordt hoofdstad van de provincie.

21. De Duitsers beweren bij Creta een Brits slagschip, 5 kruisers en een torpedojager te hebben beschadigd.

De landing van de Duitse valschermspringers op Creta duurt voort. Duitsland deelt den Verenigden Staten van Noord-Amerika en andere regeringen mede, dat zij per 10 Juni haar diplomatieke vertegenwoordigers uit Parijs moeten terugtrekken.

De Duitse commissaris voor Noorwegen Jozef Terboven geeft een serie decreten uit, waarbij de bevoegdheden van de Duitse bezettings-autoriteiten worden uitgebreid en die van de Nasjonal Samling, de partij van Quisling worden beperkt.

22. De Duitse valschermtroepen bezetten op Creta Gandia en de luchthaven Maleme. Londen bericht de terugtrekking van de Engelse luchtmacht uit Creta wegens de grote afstand der vliegvelden in Egypte, waardoor een succesrijk verweer bijkans onmogelijk is.

Bulgaarse troepen bezetten de Helleense eilanden Samothrace en Thasos, gelegen tegenover de Zuidkust van het Helleense Thracië.

23. Admiraal Jean François Darlan houdt tot het Franse volk een radiorede over zijn besprekingen met Hitler. Hij zegt o.a.: „De kanselier vroeg mij niet om de vloot over te geven Iedereen weet — en de Engelsen weten het beter dan ieder ander — dat ik de vloot nimmer zal overgeven. De kanselier vroeg mij geen enkel koloniaal gebied. Hij vroeg mij niet om de oorlog te verklaren aan Engeland. Waarom zou hij dat gedaan hebben? Duitsland begon de oorlog alleen en is van mening, dat het de oorlog alleen kan eindigen tegen welke vereniging van volken ook. Geen enkel ogenblik tijdens de onderhandelingen was er sprake van, dat Frankrijk zijn zelfbestuur zou opgeven."

Darlan voegt er aan toe: „Niet wetende hoe een oorlog voor te bereiden, noch moreel, noch materieel, heeft onze regering toch de oorlog verklaard. Wij verloren wegens de fouten en de zwakheid dergenen, die ons leidden."

Charles A. Lindbergh en Senator Burton K. Wheeler van Montana houden in New York voor 34.000 mensen een toespraak, waarin zij er op aandringen, dat er geen buitenlandse oorlog zal gevoerd worden en dat de President alles zal doen om te bemiddelen in een rechtvaardige vrede.

NIEUWS UIT DE KATHOLIEKE WERELD.

— Vaticaanse Staat: Monseigneur Luigi Capotosti, sedert 1906 Pauselijk ceremoniemeester, overleed 18 Maart jl. in Rome. Als student op het Capranica-college was hij een klasgenoot van Paus Pius XII. Monseigneur Luigi Capotosti was bovendien nog secretaris van het Apostolisch Aalmoezeniershuis, onder-praefect van de Pauselijke Ceremoniën en ondersecretaris van de Heilige Congregatie der Ceremoniën.

— Londen: Het lichaam van den Heiligen Johannes Don Bosco is uit de Salesiaanse Basiliek in Turijn overgebracht naar Zijn geboorteplaats Becchi. Dit is gebeurd om een eventuele vernietiging van deze Heilige Reliek door een bombardement te verkomen. Evenens zijn naar andere plaatsen overgebracht de lichamen van de Zalige Maria Mazzarello en van den Eerbiedwaardigen Dominicus Savio.

Washington: Om de samenwerking en de onderlinge verstandhouding tussen de beide Amerika's te bevorderen, hebben verschillende Katholieke universiteiten en college's in de Verenigde Staten van Noord-Amerika door middel van de afdeling van Opvoeding van de Nationale Katholieke Welvaart Conferentie 151 geheel of gedeeltelijke schoolkursen ter beschikking gesteld van Zuidamerikaanse studenten.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Ma., 17 Mei:

Telegram Afdeling: Nukoop, tel. 832, Negropont 75A.

Shipping & Supplies: De Roos, tel. 417, Negropont 33A.

Scheepvaart Afdeling: Barends, tel. 440, Emmastad 24.

Dok-afdeling: Egge, tel. 431.

Curaçaose Postzegel Vereniging: Dinsdagavond 20 uur ledenvergadering in het repetitielocaal te Emmastad.

Wapenfeit van de Schutterij e. a.

door

RENIER FREDERICK BARON VAN RADERS,

32e Gouverneur van Curaçao, 1836 — '42 en 1844 — '45:

I

Op den 4n Julij van het jaar 1808, werd de eenige sterkte van het Fransche gedeelte des eilands St. Martin, het kleine fort Marigot, waarvan de bezetting niet meer dan 25 man telde, aangevallen door eene landings-expeditie van 120 mariniers en matrozen, getrokken uit de equipagiën der Britsche oorlogsbodems Wanderer, Subtill en Balahou. Deze uitgelezene manschappen werden aangevoerd door den kommandant van The Subtill, een officier wegens zijne bekende dapperheid, bijzonder geroemd in het korps der Engelsche Koninklijke Marine.

Reeds sedert eenigen tijd verkeerde men op St. Martin in dagelijksche afwachting van eenen vijandelijken aanval, naardien er door een telescoop was waargenomen, dat de bemanningen der drie voornoemde kruisers, dikwerf op het nabij gelegen Engelsch eiland Anguilla debarqueerden, om daar geëxerceerd te worden in het bestormen eener op eenen berg gelegen denkbeeldige sterkte.

Dien ten gevolge waren er bij wege van voorzorg, twee detachementen gelegerd op plaatsen van waar ze spoedig naar elk oord dat aangevallen mogt worden, konden heensnellen om er den landenden vijand te bestrijden, welke voorzigtigheidsmaatregel bekroond werd met het voor de Hollandsche wapenen zoo gelukkig gevolg, dat door den tijdig verleenden bijstand, de inneming van het Fransche fort werd verijdeld en de gelande Engelsche manschappen, met uitzondering van maar weinigen, zich overgaven als krijgsgevangenen aan een klein peloton van het 8ste bataillon Hollandsche jagers.

Dat voorval, is in der tijd slechts bekend geworden in Nederland bij particulier berigt. Toen deswege naderhand een officieel rapport werd gedaan aan den Koning Lodewijk Napoleon, begreep deze vorst, om redenen mij onbekend gebleven, niet te moeten treden in het voorstel van den Minister van Marine en Koloniën, om van het voorgevallene een kort verslag te laten plaatsen in de Koninklijke Courant. Zoo veel toch blijkt uit de kanteekening welke van wege den Koning op het hierna te volgen ministerieël rapport geschreven staat, luidende: Approuvé: à l'exception de la publication dans la Gazette Royale. Chacun des 3 officiers que se sont bien conduits seront avancés d'un grade.

Ofschoon de zaak reeds vele jaren geleden is gebeurd, schijnt zij toch wel waardig aan de vergetelheid te worden onttrokken, en het is naar aanleiding van die meening, dat de daarop betrekkelijke stukken, zoo als die bewaard liggen op het Rijksarchief, nu nog door mij aan het lezend publiek van Nederland worden medegedeeld. Ze luiden als volgt:

Ministerie
van
Marine & Koloniën.

Aan den Koning.

Sire!

Ik heb de eer Uwe Majesteit kennis te geven van de ontvangst van verscheidene dépêches van den Gouverneur der eilanden St. Martin en Saba, loopende van den 18n van Grasmaand tot den 12n van Slagtmaand des gepasseerden jaars. Dezelve behelzen hoofdzakelijk het verslag van den bekrompenen toestand, waarin men zich op die eilanden met opzigt tot de levensmiddelen bevond, door het generaal Amerikaansche embargo; en deze staat van gebrek was steeds toenemende, en volgens de jongste dépêche bijna tot eenen hongersnood aangegroeid: geene pogingen om door uitbreiding der cultuur zich zelven voedsel te verschaffen waren ontzien, doch met dien ongelukkigen uitslag, dat men zich beklagen moest van het zaad in den dorren en onvruchtbaren grond des eilands gestrooid te hebben.

De negers wierden in lange reeds niet meer gevoed, maar moesten zich redden met de schrale voortbrengselen hunner tuinlanden. De hooge winsten lokten nu nog wel eenige canoes van St. Barthelemey uit, om de gevaren te trotseren, welke een kruisende vijand en lijfstraffelijke wetten op den uitvoer van levensmiddelen van de naburige eilanden, hunnen sluikhandel in den weg leiden, en bragten bij kleine quantiteiten meel en zoute provisiën, doch het einde van den voorraad op gemeld eiland zoude ook deze allerkostbaarste ressource weldra vernietigen.

Te midden van deze omstandigheid roemt de Gouverneur de onderwerping met welke het garnizoen alle privatiën ondergaat, en den goeden geest, die het bezielt, en geeft daarvan een uitstekend bewijs in het verslag van eenen afgeslagenen aanval van den vijand, op den 4n van Hooimaand ll. op het Fransch gedeelte van St. Martin ondernomen, waarbij den Gouverneur met de manschappen onder zijn bevel, de kapitein-kommandant van de Fransche zijde Pruilh had bijgestaan. Dit verslag, hetwelk de hier te lande ontvangen voorloopige tijding bevestigt, komt kortelijk hierop neder:

Een Fransche commissie-vaarder op het eiland Guadeloupe gearmeerd, had verscheidene prijzen genomen en in de Baai van Marigot opgebragt, waaronder eene valuable lading van Demerary. Dit scheen de onderneemzucht der Engelsche kruisers te hebben opgewekt maar ook tevens de waakzaamheid der Fransche en Hollandsche Gouvernementen, die zich, op de bewegingen der kruisers vereenigd en in staat van defensie hadden gesteld.

Den 4n waagden de Engelschen een coup de main met eenige kleine vaartuigen, doch de Hollandsche kapitein Matile, met een klein peleton van zijn braaf garnizoen aangerukt zijnde, viel met de bajonet op de gelande manschappen aan, die daarop het geweer wegwierpen en om kwartier verzochten; ruim zeventig matrozen en zeesoldaten, waaronder drie officieren gaven zich aan den kapitein Matile over, en met hen vielen twee standaarden met de Engelsche vlag in handen der onzen.

Na deze affaire ontdekte men de barges waarmede de vijand geland was, en de kapitein Matile spoedde zich met zoo vele manschappen als van zijn detachement, dat met de krijgsgevangenen uit het fort Marigot intusschen aangekomen, naar de landingsplaats, doch eer hij die bereiken kon, staken twee sloepen met eenige weinige der vijanden af; een derde had reeds het uiterste niet afgewacht, dan twee anderen en met deze nog 15 der vijanden en een derde vlag, wierden door den kapitein genomen.

Van onzen kant was bij die aff niet een enkel man verloren of wond; van den vijand vond m dooden, waaronder de kommande de officier van den schoener The S till, benevens achttien gekwetsten.

Het getal der gevangenen en kwetsten bedroeg ruim negentig. der de eersten bevond zich de k manderende officier van den scho The Balahou; onder de ontkom waren vele geblesseerden en daa der een officier, welke men verze dat op het eiland St. Barthelemey dagen na de affaire in stilte was graven.

Deze expeditie was afgezonde de divisie van den kapitein Ed Crofton, kommanderende de k The Wanderer van 24 caronnades 32 pond, de Subtill voerde 24 en Balahou 18, 18 ponds caronnades, ke drie vaartuigen op de hoogte St. Bartholomeus gestationneerd w voor de protectie van het eiland.

De Gouverneur prijst ten hoog gedrag van Uwer Majesteits tro onder zijne orders, welke allen, enkel man uitgezonderd, zich h allen lof van hunnen pligt hebbe kweten, en maakt behalve va meergenoemden kapitein Matile, alleszins loffelijke mentie van de sten luitenant Dinant en den t luitenant Vis.

Wordt ve